

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol.9, No.4, 2014, pp. 239-249

O J E D

An Online Journal
of Education
<http://www.edu.chula.ac.th/ojed>

การวิเคราะห์ความสามารถในการใช้พื้นที่การจัดการเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

AN ANALYSIS OF THE ABILITY IN USING SPACE FOR LEARNING ORGANIZATION OF
CARGIVERS IN CHILD DEVELOPMENT CENTERS UNDER
THE LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

นางสาวหทัยนุช บุญเพลิง*

Hathainut Boonplerng

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ**

Asst. Prof. Worawan Hemchayart, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสามารถในการใช้พื้นที่การจัดการเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน 2 ด้าน ได้แก่ พื้นที่การพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็ก และพื้นที่การพัฒนาตนของครู ตัวอย่างประชากรคือ ผู้ดูแลเด็กดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2550 - 2554 สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 336 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบบันทึกการสังเกต วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมผู้ดูแลเด็กมีความสามารถในการใช้พื้นที่การจัดการเรียนรู้ในระดับมาก ($\bar{X}=3.67$) โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) พื้นที่การพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.79$) ประกอบด้วย กิจกรรมมุมประสบการณ์ ($\bar{X}=3.85$) กิจกรรมกลุ่มใหญ่ ($\bar{X}=3.82$) และสนามเด็กเล่น ($\bar{X}=3.74$) 2) พื้นที่การพัฒนาตนของครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$) ประกอบด้วย การพัฒนาวิชาชีพ ($\bar{X}=3.82$) และการเตรียมการสอน ($\bar{X}=3.78$)

* โรงเรียนอนุบาลเทพสถิต อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ 36230

E-mail Address: krunoomnim@hotmail.com

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาการหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: Worawan.H@chula.ac.th

ISSN 1905-4491

Abstract

The purpose of this research was to analyze the ability in using space for learning organization of caregivers in child development centers under the local administrative organization in both areas for development and learning of children, and space for self-professional development. The samples comprised 336 outstanding caregivers during 2007 - 2011 . The research instruments were questionnaire and observation form. Data were analyzed by frequency, percentage, and mean.

The research results are as follow: Caregivers used space for organizing learning at a high level ($\bar{X}$ =3.67). There were 1) The mean of development and learning of children was at a high level ($\bar{X}$ =3.79): comprised learning center activity ($\bar{X}$ =3.85) whole class activity ($\bar{X}$ =3.82) and playground activity ($\bar{X}$ =3.74). 2) The mean of space for self-professional development was at a high level ($\bar{X}$ =3.78): comprised professional development ($\bar{X}$ =3.82) and teaching preparation ($\bar{X}$ =3.78)

คำสำคัญ: การใช้พื้นที่ / พื้นที่สำหรับการเรียนรู้ / ผู้ดูแลเด็ก/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

KEYWORDS: USING SPACE/ CARGIVERS/ CHILD DEVELOPMENT CENTERS/ LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

บทนำ

สิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยหนึ่ง ซึ่งมีผลอย่างมากสำหรับการพัฒนาของสมอง การที่เด็กได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีจะช่วยให้เด็กได้รับการเรียนรู้เพิ่มขึ้นนั่นคือมีสิ่งเร้ากระตุ้นสมองให้ทำงานอยู่เสมอ การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมจะช่วยให้ภาวะทางสมองของเด็กพร้อมสำหรับการเรียนรู้ นิตยา คชภักดี (2543) กล่าวว่า สมองเป็นอวัยวะที่มีความจำเป็นอย่างเฉพาะตัว และเป็นผลเกิดจากการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสิ่งแวดล้อมต่างๆเกิดความแตกต่างและหลากหลายของสมองตลอดทั้งชีวิต ยิ่งการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมองกับสิ่งแวดล้อมมีความสมบูรณ์มากเท่าใดการเรียนรู้ก็จะยิ่งมากเท่านั้น Gestwicki (1999) กล่าวถึง บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และส่งเสริมทักษะในด้านต่างๆของเด็กที่ประสบการณ์ตรงและสิ่งแวดล้อมรอบตัว บรรยากาศและสถานที่ที่หลากหลายทั้งในและนอกห้องเรียน ห้องเรียน สอดคล้องกับ Canning (2011) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมนั้นเหมือนการสร้างพลังในการเล่นให้กับเด็ก และยังช่วยกระตุ้นการรับรู้ ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมและอารมณ์ ปลุกฝังให้เด็กมีแรงจูงใจในการสำรวจโลกภายนอก

เด็กวัยอนุบาลนั้นเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมต่างๆรอบตัว การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมจะช่วยให้กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ และได้รับประสบการณ์ที่ดี อีกทั้งสภาพแวดล้อมยังเปรียบเสมือนที่ที่เด็กได้แสดงออกซึ่งความสนใจ ความรู้สึก ความต้องการความคิดสร้างสรรค์ และทุกๆความรู้สึกที่เด็กได้แสดงออก และในสภาพแวดล้อมในแต่ละที่นั้นจะมีความเฉพาะตัวและไม่มีสภาพแวดล้อมใดที่จะสมบูรณ์แบบสำหรับเด็กทุกคน ในการจัดสภาพแวดล้อมจึงต้องคำนึงถึงความแตกต่าง พัฒนาการ และธรรมชาติของการเรียนรู้ของเด็ก การจัดบรรยากาศเพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของเด็กควรจัดให้มีบรรยากาศที่หลากหลาย จัดสรรบริเวณและพื้นที่ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการบูรณาการการใช้พื้นที่ทั้งภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียนให้เกิดความสมดุลและเหมาะสมกับกิจกรรมในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็กได้สัมผัสประสบการณ์จริงจากสิ่งแวดล้อมให้ได้มากที่สุด ในสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่เหมาะสม (Gestwicki, 1999) สอดคล้องกับ วรวรรณ เหมชะญาติ (2549) ที่กล่าวถึง พื้นที่ส่วนใหญ่

จำเป็นต้องเอื้อต่อการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กมากที่สุด จัดสรรให้กับเด็กได้เรียนรู้จากสภาพแวดล้อมด้วยตนเองตามวัยที่เหมาะสมและเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก

การจัดบรรยากาศเพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของเด็กควรจัดให้มีบรรยากาศที่หลากหลาย จัดสรรบริเวณและพื้นที่ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการบูรณาการการใช้พื้นที่ทั้งภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียนให้เกิดความสมดุลและเหมาะสมกับกิจกรรมในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็กได้สัมผัสประสบการณ์จริงจากสิ่งแวดล้อมให้ได้มากที่สุด ในสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่เหมาะสม Gestwicki (1999) สอดคล้องกับ วรวรรณ เหมชะญาติ (2549) กล่าวถึง พื้นที่ส่วนใหญ่จำเป็นต้องเอื้อต่อการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กมากที่สุด จัดสรรให้กับเด็กได้เรียนรู้จากสภาพแวดล้อมด้วยตนเองตามวัยที่เหมาะสมและเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก

อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร (2554) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กวัยอนุบาลโดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน หลักสำคัญในการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนต้องคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะดวก ความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวของตัวเองของเด็ก เป้าหมายการพัฒนาเด็ก ความรู้สึกรอบอุ่น มั่นใจและมีความสุข โดยในห้องเรียนจะต้องแบ่งพื้นที่ให้เหมาะสมกับการทำกิจกรรม โดยจัดแบ่งพื้นที่สำหรับเด็กและพื้นที่สำหรับครู มีตู้เก็บของใช้เด็กที่ไม่ต้องสูงและลึก เด็กจะได้หยิบของใช้เองได้และดูแลจัดเก็บให้เรียบร้อยได้ด้วยตนเอง ตู้เก็บของสำหรับครูเก็บเครื่องใช้ พื้นที่ปฏิบัติกิจกรรมและการเคลื่อนไหวและพื้นที่มุมประสบการณ์หรือมุมเล่น และสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน การจัดสภาพแวดล้อมรอบๆ บริเวณโรงเรียนรวมทั้งการจัดสนามเด็กเล่นและเครื่องเล่นสนาม ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและการดูแลรักษาความสะดวก สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก สอดคล้องกับ วัฒนา ปัญญฤทธิ์ และ อารมณ สุวรรณपाल (2555) ได้กล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อม โดยจัดเป็น 5 ลักษณะ ได้แก่ 1) พื้นที่ในการทำกิจกรรมรายบุคคล กิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมกลุ่มใหญ่ เป็นพื้นที่ว่างสำหรับทำกิจกรรมและปรับให้เหมาะสมกับกิจกรรมในแต่ละวัน 2) พื้นที่สำหรับการจัดแสดงผลงานของเด็ก เช่น ป้ายนิเทศ มุมแสดงผลงาน ฯลฯ 3) พื้นที่สำหรับเก็บผลงานของเด็ก 4) พื้นที่เก็บของสำหรับทำกิจกรรมต่างๆ ประกอบด้วยที่เก็บของสำหรับเด็กและครู โดยจัดอย่างเป็นระบบสะดวกต่อการหยิบใช้ 5) พื้นที่สำหรับครู เป็นบริเวณที่ครูเตรียมกิจกรรมต่างๆ อยู่ในพื้นที่ที่สามารถมองเห็นเด็กได้อย่างทั่วถึง

Decker และ Decker (2005) ได้กล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กอนุบาล ได้แก่ มุมประสบการณ์/มุมกิจกรรม เป็นบริเวณที่จัดไว้สำหรับการทำกิจกรรมของเด็กโดยครูเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรมตามความสนใจของตัวเอง เด็กสามารถเลือกทำกิจกรรมและเก็บอุปกรณ์หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรม ได้แก่ มุมบล็อก มุมบทบาทสมมติ มุมศิลปะ มุมดนตรี มุมน้ำ มุมทราย มุมช่างหรือมุมสร้าง มุมวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ มุมครัวหรือมุมทำอาหาร มุมเกมการศึกษา และมุมภาษา พื้นที่ส่วนตัวของเด็ก เป็นมุมสำหรับเก็บของใช้ส่วนตัวเด็กที่เด็กสามารถเก็บและหยิบจับด้วยตนเองได้ และการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน ประกอบด้วย พื้นที่โล่งสำหรับทำกิจกรรม ถนนสำหรับปั่นจักรยาน บ่อทราย พื้นที่ที่เป็นน้ำ สวนหย่อม เครื่องเล่นสนาม และพื้นที่สร้างสรรค์

การพัฒนาคุณภาพของประชากรที่จะมาพัฒนาประเทศให้มีคุณภาพและเจริญก้าวหน้าขึ้นจะต้องเริ่มตั้งแต่เยาว์ เพื่อที่เด็กจะได้เจริญเติบโตเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาประเทศภาครัฐจึงได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาเด็กและได้กำหนดแนวนโยบายในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เพื่อเตรียมให้เด็กมีความพร้อมในทุกๆ ด้าน ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการ

ดำเนินการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับการถ่ายโอนจากส่วนราชการต่างๆและที่จัดตั้งขึ้นเองโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐาน เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2547)

การจัดการศึกษาปฐมวัยนั้นได้กระจายตัวไปในทุกภาคของประเทศโดยการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่ภารกิจในการรับผิดชอบด้านการพัฒนาเด็ก ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญว่าด้วยแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ล้วนแต่มีส่วนสำคัญในการบริหารจัดการเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งมีความสำคัญเทียบเท่าสถานศึกษาที่เปิดสอนในระดับอนุบาล อีกทั้งยังเปรียบเสมือนรากฐานในการจัดการศึกษาในวัยอนุบาลในการกระจายอำนาจให้กับเด็กในทุกๆพื้นที่ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2547)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปรียบเสมือนพื้นฐานของการพัฒนาประเทศชาติ เพราะมีเป้าหมายเพื่อเตรียมความพร้อมเด็กเล็กให้ได้รับการดูแลอย่างถูกต้องและเหมาะสม ได้รับการพัฒนาอย่างองค์รวม ภายใต้อสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังเป็นสถานที่อบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้แก่เด็ก ดังนั้น ในการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอาคารจึงต้องคำนึงถึงความมั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก การก่อสร้างและพัฒนาอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2553)

ผู้ดูแลเด็กมีบทบาทในการดูแลและพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพ มีความสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กในช่วงวัยอนุบาลเป็นอย่างยิ่งจึงได้มีโครงการคัดเลือกผู้ดูแลเด็กดีเด่นตามเกณฑ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้แก่ผู้ดูแลเด็กที่มีความทุ่มเทและเสียสละในการทำงานตลอดจนการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ เพื่อเป็นการเชิดชูเกียรติ และเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของผู้ดูแลเด็กอีกทั้งยังเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบและเห็นความสำคัญของผู้ดูแลเด็ก กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงได้ดำเนินการคัดเลือกผู้ดูแลเด็กดีเด่นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2550-2554 เป็นโครงการต่อเนื่อง (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2552)

จากการสำรวจเบื้องต้นของผู้วิจัย พบว่าสภาพแวดล้อมภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังจัดการในด้านสภาพแวดล้อมได้ไม่เหมาะสม และขาดการจัดการพื้นที่และการใช้งานที่ดี อีกทั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปรียบเสมือนโรงเรียนแห่งแรกของเด็กในทุกภูมิภาค การจัดให้มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมจึงมีความสำคัญต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในวงกว้าง ด้วยเหตุผลข้างต้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาเกี่ยวกับการใช้พื้นที่ในการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กวัยอนุบาล เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับเป็นแนวทางการดำเนินการ แก้ไขปัญหา ปรับปรุงและพัฒนาการใช้พื้นที่ของผู้ดูแลเด็กในการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กวัยอนุบาลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อการวิเคราะห์ความสามารถในการใช้พื้นที่การจัดการเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2 ด้าน ได้แก่ พื้นที่การพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็ก และพื้นที่การพัฒนาดนของครู

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหลักการ ทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของเด็กปฐมวัย แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ทฤษฎีเกี่ยวกับการเล่นของเด็กปฐมวัย การจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและบทบาทหน้าที่ของผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากหนังสือ เอกสาร บทความ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสังเกตอย่างไม่เป็นทางการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อศึกษาสภาพการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้ดูแลเด็ก เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

2. การกำหนดประชากรและตัวอย่างประชากร

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ดูแลเด็กดีเด่นประจำปี พ.ศ. 2550 – 2554 สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2,430 คน

2.2 ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการทำแบบสอบถามคือ ผู้ดูแลเด็กดีเด่นประจำปี พ.ศ. 2550 - 2554 สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 336 คน ซึ่งผู้วิจัยทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอนโดยมีรายละเอียดการสุ่มดังนี้

1) ผู้วิจัยเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และ Morgan 1970 (อ้างถึงใน วรณี แกมเกตุ, 2551)

เพื่อประมาณค่าสัดส่วนประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้คลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ได้ขนาดกลุ่มประชากรจำนวน 336 คน

2) เมื่อได้จำนวนตัวอย่างประชากรแล้วกำหนดตัวอย่างประชากรในแต่ละภูมิภาคด้วยการสุ่มแบบโควตา (วรรณิ แกมเกตุ, 2551) หาสัดส่วนร้อยละ 25 ของจำนวนตัวอย่างประชากรได้จำนวนตัวอย่างประชากรในแต่ละภูมิภาค จำนวนภาคละ 84 คน

3) ผู้วิจัยหาสัดส่วนของจำนวนจังหวัดในแต่ละภูมิภาคด้วยการสุ่มแบบโควตา (วรรณิ แกมเกตุ, 2551) โดยคิดเป็นร้อยละ 25 ของจำนวนจังหวัดในแต่ละภูมิภาค จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ด้วยวิธีการจับสลากจากชื่อจังหวัด และเลือกตัวอย่างประชากรจากการสุ่มอย่างง่ายจากชื่ออำเภอเพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างประชากรตามที่กำหนด

2.3 ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการบันทึกการสังเกตได้โดยการคัดเลือกจากตัวอย่างประชากรที่มีค่าเฉลี่ยการทำแบบสอบถามสูงสุดในแต่ละภูมิภาค ภูมิภาคละ 1 คน รวมเป็นจำนวน 4 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบบันทึกการสังเกต โดยมีวิธีการสร้าง ดังนี้

1) แบบสอบถามการใช้พื้นที่การจัดการเรียนรู้ มี 1 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ประกอบด้วยคำถามจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน อายุของเด็กในความดูแลและจำนวนนักเรียนในห้อง

ตอนที่ 2 การใช้พื้นที่การจัดการเรียนรู้มี ลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 43 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

2) แบบบันทึกการสังเกตการใช้พื้นที่การจัดการเรียนรู้ เป็นแบบบันทึกการสังเกตแบบกึ่งมีโครงสร้างและใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบเติมข้อความที่เป็นข้อเท็จจริง ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับผู้สังเกต ผู้ได้รับการสังเกต วันที่บันทึก สถานที่ เวลาเริ่มต้นการสังเกตและเวลาสิ้นสุดที่บันทึกการสังเกต

ตอนที่ 2 ประเด็นการสังเกต โดยสังเกตการใช้พื้นที่การจัดการเรียนรู้ใน 2 ด้าน คือ พื้นที่การพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็ก และพื้นที่การพัฒนาตนของครู

3.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1) นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 2 ประเภท เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC) รวมถึงตรวจสอบความเหมาะสมของการใช้ภาษาและความถูกต้องของเนื้อหาและจุดประสงค์ จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องโดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่วิเคราะห์ได้ค่า IOC 0.79 (IOC > 0.5) จึงถือว่าคำถามนั้นสอดคล้องกับโครงสร้างและนิยามที่ต้องการวัด (วรรณิ แกมเกตุ, 2551) และปรับปรุงแก้ไขการใช้ภาษาของข้อคำถามตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

2) นำแบบสอบถามจากการปรับแก้จากข้อ (1) ไปทดลองนำร่องกับผู้ดูแลเด็กที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรแต่ไม่ใช่กลุ่มประชากร โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลากจังหวัดได้ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 10 คน จากนั้นนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (วรณีย์ แกมเกตุ, 2551) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.962 จากนั้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ แล้วนำไปจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

ผู้วิจัยมีการกำหนดแผนการวิจัยดังนี้

1) นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือการเก็บข้อมูลไปยังศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบ

2) ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์โดยสอดซองติดแสตมป์พร้อมหนังสือขอความร่วมมือไปยังศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละภูมิภาค โดยขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ดูแลเด็กส่งแบบสอบถามกลับทางไปรษณีย์

3) นำแบบสอบถามที่ได้คืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ข้อมูลพบว่า แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมามีความสมบูรณ์เป็นจำนวน 302 ฉบับ จากแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้นจำนวน 336 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.88

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบบันทึกการสังเกต

1) นำจดหมายขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีค่าเฉลี่ยความสามารถในการใช้พื้นที่สำหรับการจัดการเรียนรู้สูงสุดในแต่ละภูมิภาค เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ผู้วิจัยดำเนินการขออนุญาตนัดหมายวันเวลาในการสังเกตเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3) ผู้วิจัยทำการสังเกตความสามารถในการใช้พื้นที่สำหรับการจัดการเรียนรู้ตามวันเวลาที่นัดหมายและนำข้อมูลจากการสังเกตที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

5.1 แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 ความสามารถในการใช้พื้นที่การจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ยของการใช้งานหรือการปฏิบัติ และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง เพื่อวิเคราะห์ความสามารถในการใช้พื้นที่การจัดการเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ศึกษา

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการจัดการและการใช้งานหรือปฏิบัติมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการจัดการและการใช้งานหรือปฏิบัติมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการจัดการและการใช้งานหรือปฏิบัติปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการจัดการและการทำงานหรือปฏิบัติน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการจัดการและการทำงาน หรือปฏิบัติน้อยที่สุด/
ไม่เคยเลย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้พื้นที่การจัดการเรียนรู้
วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และนำเสนอเป็นความเรียง

5.2 แบบบันทึกการสังเกต

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียง แล้วนำเสนอ
ข้อมูลทั้งหมดในรูปแบบของการบรรยายตาม ตามประเด็นการใช้พื้นที่สำหรับการจัดการเรียนรู้ ด้านพื้นที่
การพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็กและพื้นที่การพัฒนาดนของครู

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป

ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 96.60 มีอายุระหว่าง 25-35 ปี คิดเป็นร้อยละ
47.60 วุฒิมัธยมศึกษาสูงสุดคือ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 75.17 โดยจบสาขาการศึกษาปฐมวัย คิด
เป็นร้อยละ 63.10 มีประสบการณ์ทำงานในฐานะผู้ดูแลเด็ก 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.60 ดูแลเด็กอายุ 3
ปี คิดเป็นร้อยละ 34.10 มีจำนวนเด็กในความดูแลมากกว่า 25 คน คิดเป็นร้อยละ 38.50

2. ความสามารถในการใช้พื้นที่การจัดการเรียนรู้

ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีความสามารถในการใช้พื้นที่การจัดการเรียนรู้ในระดับมาก ($\bar{X}=3.67$)
โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) พื้นที่การพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.79$)
ประกอบด้วย กิจกรรมมุมประสบการณ์ ($\bar{X}=3.85$) กิจกรรมกลุ่มใหญ่ ($\bar{X}=3.82$) และสนามเด็กเล่น
($\bar{X}=3.74$) 2) พื้นที่การพัฒนาดนของครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$) ประกอบด้วย การพัฒนา
วิชาชีพ ($\bar{X}=3.82$) และการเตรียมการสอน ($\bar{X}=3.78$)

2.1 พื้นที่การพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็ก

ความสามารถในการใช้พื้นที่การพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็กโดยภาพรวมของผู้ดูแลเด็ก
มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.79$) เมื่อพิจารณาด้านย่อยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ กิจกรรมมุม
ประสบการณ์ ($\bar{X}=3.85$) กิจกรรมกลุ่มใหญ่ ($\bar{X}=3.82$) และสนามเด็กเล่น ($\bar{X}=3.74$) เมื่อพิจารณาราย
ข้อในกิจกรรมมุมประสบการณ์ พบว่ารายการที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด ได้แก่ การจัดวางวัสดุอุปกรณ์ใน
การเรียนรู้ในระดับสายตาเด็กและง่ายต่อการหยิบใช้ ($\bar{X}=3.82$) รองลงมาคือ การปรับเปลี่ยนห้องเรียน
และมุมประสบการณ์ให้มีความงดงาม ($\bar{X}=3.80$) การจัดแบ่งพื้นที่สำหรับฝึกฝนทักษะการคิดของเด็ก
อย่างหลากหลาย ($\bar{X}=3.79$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายข้อในด้านสนามเด็กเล่นรายการที่มีค่าเฉลี่ย
คะแนนอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เครื่องเล่นสนามมีจำนวนเพียงพอกับการใช้งานของเด็ก ($\bar{X}=3.48$)

จากการสังเกต พบว่า ผู้ดูแลเด็กมีความสามารถในการใช้พื้นที่การพัฒนาและการ
เรียนรู้ของเด็ก ได้แก่ กิจกรรมกลุ่มใหญ่ มีการจัดการและการทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกภูมิภาค
กิจกรรมมุมประสบการณ์มีการจัดการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกภูมิภาค ในบางภูมิภาคมีวัสดุอุปกรณ์ในมุม
ประสบการณ์ไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก และในบางภูมิภาคเครื่องเล่นสนามมีจำนวนน้อยและเครื่องเล่น
สนามชำรุดไม่อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน

2.2 พื้นที่การพัฒนาดนของครู

ความสามารถในการใช้พื้นที่การพัฒนาดนของครูโดยภาพรวมของผู้ดูแลเด็กพบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$) เมื่อพิจารณาด้านย่อยพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ การพัฒนาวิชาชีพ ($\bar{X}=3.82$) และการเตรียมการสอน ($\bar{X}=3.78$) เมื่อพิจารณารายชื่อในการพัฒนาวิชาชีพพบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงที่สุด ได้แก่ การจัดระบบเอกสาร ($\bar{X}=3.77$) รองลงมาคือ การจัดพื้นที่ในการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X}=3.74$) และการจัดพื้นที่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลหรือประกาศของทางโรงเรียน ($\bar{X}=3.74$)

จากการสังเกต พบว่า ผู้ดูแลเด็กมีความสามารถในการใช้พื้นที่การพัฒนาดนของครู ได้แก่ การเตรียมการสอน มีการจัดบริเวณเฉพาะในการเตรียมการสอนหรือใช้โต๊ะครูในการเตรียมการสอน การพัฒนาวิชาชีพผู้ดูแลเด็กจัดให้มีพื้นที่สำหรับประชาสัมพันธ์ข่าวสารและการจัดระบบเอกสาร

2.3 ข้อเสนอแนะของผู้ดูแลเด็ก

ผู้ดูแลเด็กให้ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่การจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ควรจัดให้มีพื้นที่หรือบริเวณที่มีขนาดเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอกับการใช้งานในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย

อภิปรายและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การใช้พื้นที่การจัดการเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญในการอภิปรายผลดังนี้

1. พื้นที่การเรียนรู้ของเด็ก

ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีความสามารถในการใช้พื้นที่การเรียนรู้ของเด็กอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ในพื้นที่การเรียนรู้ของเด็กจะต้องได้รับประสบการณ์จากสิ่งรอบตัวเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ให้ได้มากที่สุดสอดคล้องกับ อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร (2554) กล่าวถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ว่า เป็นสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้และฝึกฝนทักษะต่างๆได้ด้วยตนเอง และ เด็กจะสามารถเรียนรู้ได้ดีที่สุดในสภาพการจัดสิ่งแวดล้อมที่ได้เตรียมไว้อย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้จากการทำงานอย่างมีอิสระตามที่ตนเองต้องการ จะทำให้เด็กมีพัฒนาการและเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ (จิระพันธ์ พูลพัฒน์ 2540) ดังที่ สุทธิชา มาลีเลิศ (2551) พบว่าการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในภาคใต้ ส่วนใหญ่มีห้องเรียนชั้นอนุบาลแยกเป็นเอกเทศ คำนึงถึงความปลอดภัย อากาศถ่ายเทได้สะดวกและแสงสว่างเพียงพอ การจัดตกแต่งห้องเรียนใช้ผลงานของเด็กในการตกแต่งห้องเรียนและจัดป้ายนิเทศ

การจัดสนามเด็กเล่นความเพียงพอของเครื่องเล่นสนามอยู่ในระดับปานกลาง และจากการสังเกตผู้วิจัยพบว่า สนามเด็กเล่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในบางภูมิภาคมีสภาพที่ชำรุด ไม่อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าในการพัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็กก็มีส่วนสำคัญกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก การมีสุขภาพที่ดีนั้นจะเป็นประตูไปสู่การพัฒนาในด้านต่างๆ อย่างเต็มศักยภาพ เด็กปฐมวัยควรได้ทำกิจกรรมในสนามเด็กเล่นไม่น้อยกว่ากิจกรรมในห้องเรียน เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อย่อย และทักษะทางกลไก ดังนั้นผู้ดูแลเด็กจึงควรจัดเตรียมเครื่องเล่นสนามที่หลากหลายและเพียงพอต่อจำนวนเด็ก ดังที่ อรุณี หรดาล (2548) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็กวัย 3-5 ปี ในวัยนี้จะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเรื่องความสูงและน้ำหนัก กล้ามเนื้อที่ใช้ในการเคลื่อนไหว เช่น กล้ามเนื้อมือ กล้ามเนื้อเท้า ยังทำงานประสานกันได้ดีไม่พอ โดยเฉพาะกล้ามเนื้อมือและตา ทำให้เด็กยังไม่สามารถ เขียนหนังสือได้ดี เด็กวัยนี้จะชอบการเคลื่อนไหวไม่

อยู่หนึ่ง มีความคล่องแคล่วว่องไวในการเดิน การวิ่ง การหยิบจับ การช่วยเหลือตนเอง สามารถควบคุมและบังคับการทรงตัวได้ดี ทำให้เด็กในวัยนี้พร้อมที่จะออกกำลังและเคลื่อนไหวในลักษณะต่างๆ การสัมผัสหรือการใช้มือมีความละเอียดขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัฐิกา เฟ็งลี (2553) พบว่า สมรรถภาพทางกลไกของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลอง คือ พลังกล้ามเนื้อขาและพลังกล้ามเนื้อแขนมีพัฒนาการดีกว่ากลุ่มควบคุม

2. พื้นที่การพัฒนาดนของครู

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับพื้นที่การพัฒนาดนมากกว่าพื้นที่การพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็ก ผลจากการสังเกต พบว่า ผู้ดูแลเด็กมีการจัดระบบเอกสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ แฟ้มข้อมูลสำหรับการพัฒนาดนเอง งานธุรการชั้นเรียน ภาระงานที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดมากมาย ทำให้ผู้ดูแลเด็กมีภาระงานที่เพิ่มมากขึ้น นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็ก ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ในภาระงานที่มากขึ้นมีผลทำให้ผู้ดูแลเด็กต้องแบ่งเวลาทำภาระงานอื่นนอกเหนือจากการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมปอง สีนวน (2546) ที่ว่า ครูมีภาระงานมากเพราะครูต้องรับผิดชอบงานอื่นนอกจากงานสอน ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้เกิดปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของเด็ก ทั้งที่ผู้ดูแลเด็กควรมีหน้าที่หลักในการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็ก คอยให้ความช่วยเหลือแนะนำเด็กในการทำกิจกรรมต่างๆ จัดสภาพแวดล้อม จัดประสบการณ์ และกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2540) เมื่อผู้ดูแลเด็กมีภาระหน้าที่รับผิดชอบอื่นๆ เพิ่มขึ้นอาจทำให้ไม่มีเวลาให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้แก่เด็กได้เต็มที่ หากไม่เร่งดำเนินการแก้ไขอาจก่อให้เกิดปัญหาต่อการพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยได้

ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดให้มีเครือข่ายของผู้ดูแลเด็กในแต่ละอำเภอหรือจังหวัดเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านการใช้พื้นที่การจัดการเรียนรู้
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดให้มีการนิเทศ ติดตาม หรือให้ความรู้เชิงปฏิบัติการสำหรับผู้ดูแลเด็ก
3. ควรให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดพื้นที่การเรียนรู้ มุมประสบการณ์หรือเชิญผู้ปกครองมาเป็นวิทยากรตามมุมประสบการณ์หรือแหล่งเรียนรู้ต่างๆ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและมีความละเอียดมากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการพัฒนาแบบการจัดการและการใช้งานพื้นที่การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

จิระพันธุ์ พูลพัฒน์. (2540). *การสอนแบบมอนเตสซอรี*. กรุงเทพมหานคร:

เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปเมเนจเม้นท์.

ญัฐิกา เฟ็งลี. (2553). *การพัฒนาแบบสแนมเด็กเล่นโดยใช้ภูมิปัญญาไทยเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกลไกของเด็กปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นิตยา คชภักดี. (2543) *ขั้นตอนการพัฒนาเด็กปฐมวัยตั้งแต่ปฏิสนธิ-5ปี*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- มหาดไทย, กระทรวง, กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2547). *คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: (ม.ป.ท.).
- มหาดไทย, กระทรวง, กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2552). *การคัดเลือกผู้ดูแลเด็กดีเด่นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: (ม.ป.ท.). (อัครา).
- มหาดไทย, กระทรวง, กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2553). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: (ม.ป.ท.).
- วัฒนา ปุณณฤทธิ และ อารมย์ สุวรรณपाल. (2555). *แนวทางการศึกษาชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 1-7*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณิ เหมชะญาติ. (2549). *เอกสารประกอบการสอนวิชา 2703637 การจัดประสบการณ์การศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล*. ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัครา).
- ศึกษาธิการ, กระทรวง, กรมวิชาการ. (2540). *หลักสูตรก่อนประถมศึกษาพุทธศักราช 2540*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สมปอง สีนวน. (2546). *การศึกษาการประเมินพัฒนาการเด็กอนุบาล ในโรงเรียนปฏิบัติการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธิชา มาลีเลิศ. (2551). *สภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กวัยอนุบาลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในภาคใต้*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร. (2554). *ชุดฝึกอบรมครูปฐมวัย โครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง*. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรุณี หรดาล และคณะ (2548). *แนวการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ใน ประมวลสาระชุดวิชาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย*. หน่วยที่ 2 (หน้า 26-27). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาษาอังกฤษ

- Canning, N. (2011). *Play and Practice in the Early Years Foundation Stage*. London, UK: Publications.
- Decker, A. C., Decker, R J. (2005). *Planning and administering early childhood programs*. (8th ed.). New Jersey: Pearson education.
- Gestwicki, C. (1999). *Developmentally appropriate practice: Curriculum and development in early education*. (2nd ed.). Albany: Delmar.